

Η σχέση της μουσικής στη θεραπεία παιδιών με αυτισμό.

Φοιτήτρια: Αντωνιάδου Σάρρα - Μαρίνα
Α.Μ 10474
Ιωάννινα, Νοέμβριος 2011

Περιεχόμενα

- Εισαγωγή
- Ιστορική αναδρομή
- Ορισμός Μουσικοθεραπείας
- Αξιώματα
- Τα παγκοσμίως επικρατέστερα μοντέλα
- Εφαρμογές
- Θεραπευτικοί στόχοι
- Τεχνικές
- Μέθοδοι των τεχνικών
- Επίδραση οργάνων στη θεραπεία
- Επίδραση λόγου-ομιλίας αυτιστικού παιδιού
- Μουσικός αυτοσχεδιασμός και αυτισμός
- Τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν στο περιστατικό

Εισαγωγή

Μουσική είναι η ακριβής μινιατούρα των νόμων της φύσης ... Εάν μελετήσουμε τους εαυτούς μας, θα ανακαλύψουμε ότι οι χτύποι της καρδιάς, η εισπνοή και η εκπνοή, είναι όλα δουλειά του ρυθμού. Η ζωή μας εξαρτάται από τη ρυθμική εργασία του μηχανισμού του σώματος. Η αναπνοή εκδηλώνεται σα φωνή, σα λέξη, σαν ήχος μέσα μας. Αυτό είναι μουσική. Φαίνεται ότι υπάρχει μουσική έξω από μας και μέσα σε μας".

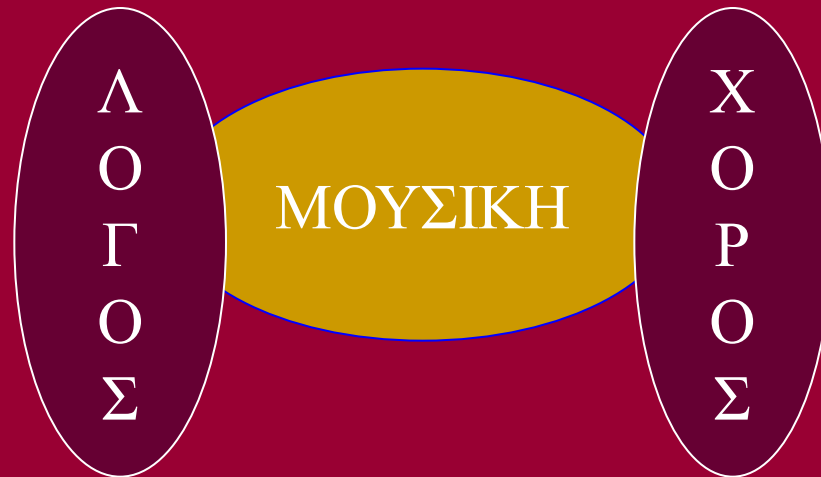
(Kessler,2009)

Ιστορική αναδρομή

Οι αρχαίοι είχαν ορίσει τη μουσική, ως την τέχνη των Μουσών, που έχει ως κύρια χαρακτηριστικά της:

μελωδία - ρυθμό - αρμονία

Θεραπεία πληγών → αρμονία → υγεία.

Ορισμός της μουσικοθεραπείας

Μουσικοθεραπεία είναι η σκόπιμη χρήση της μουσικής, προκειμένου να επιτευχθούν θεραπευτικοί στόχοι: αποκατάσταση, στήριξη και παρέμβαση της ψυχικής και σωματικής υγείας.

Αποβλέπει στη χρήση των ήχων και της μουσικής στα πλαίσια μιας θεραπευτικής σχέσης, όπου ο θεραπευτής επιδιώκει αλλαγές σε αντιλήψεις και συμπεριφορές, αποσκοπώντας στην επαναφορά, διατήρηση και προαγωγή της ψυχικής, σωματικής και πνευματικής υγείας.

Αξιώματα (1)

- Η μουσική είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο του οποίου τα στοιχεία (ρυθμός, μελωδία, χροιά, τόνος) είναι κοινώς αναγνωρίσιμα από λαούς και πολιτισμούς.
- Η μουσική μπορεί να προσδιοριστεί ευρύτατα ως οποιοδήποτε φωνητικό, οργανικό ή μηχανικό ήχο που έχει ρυθμό, μελωδία ή αρμονία.
- Η ψυχολογική, νευρολογική και σωματική μας ανταπόκριση στη μουσική μπορεί να παραμείνει αναλλοίωτη και ανεξάρτητη από οποιαδήποτε αναπηρία ή τραυματισμό.

Αξιώματα (2)

- Η χρήση των ήχων ως τρόπου ανθρώπινης έκφρασης προϋπάρχει της λεκτικής επικοινωνίας.
- Η ελεύθερη, αυτοσχεδιαστική χρήση φωνής και μουσικών οργάνων παρέχει ένα μη-λεκτικό τρόπο επικοινωνίας και αυτοέκφρασης ο οποίος εκφράζει εξολοκλήρου το άτομο.
- Μια μεγάλη ποικιλία συναισθημάτων, αισθήσεων και σκέψεων μπορεί να έρθει στην επιφάνεια με τη βοήθεια των μουσικών ήχων, είτε μέσω της μουσικής ακρόασης, είτε μέσω του αυτοσχεδιαστικού, ελεύθερου παιχνιδιού μουσικών οργάνων.

Τα παγκοσμίως επικρατέστερα μοντέλα (προσεγγίσεις)

- HELEN BONNY
Guided Imagery&Music
- Creative Music Therapy
Nordoff-Robbins
- Free improvisation
therapy
JULIETTE ALVIN
- COMMUNITY
music therapy
- HUMANISTIC
music therapy
- ROLANDO BENENZON
Benenzon music therapy
- MARY PRIESTLEY
Analytical music therapy

Εφαρμογές μουσικοθεραπείας

- ψυχιατρικές παθήσεις (ψυχώσεις, κλινική κατάθλιψη, διατροφικές διαταραχές, απεξάρτηση κλπ.)
- συναισθηματικές/ αγχώδεις/ψυχοσωματικές διαταραχές
- αναπτυξιακές διαταραχές / αντίληψης (πχ νοητική υστέρηση, αυτισμός)
- μαθησιακές δυσκολίες
- διαταραχές λόγου
- νευρολογία
- ογκολογία
- καρδιολογία
- γεροντολογία
- παιδιατρική
- προ/περιγεννητική ψυχολογία
- θεραπεία οικογένειας
- ανάπτυξη προσωπικότητας (δημιουργική αυτογνωσία, μη-κλινικές περιπτώσεις)

Θεραπευτικοί στόχοι

Η μουσικοθεραπεία στοχεύει στους εξής τομείς:

- Ανάπτυξη των κοινωνικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων, καλλιεργώντας το έναυσμα για επικοινωνία
- Ανάπτυξη του λόγου, ενθαρρύνοντας το άτομο να χρησιμοποιεί τη φωνή του ως μέσο έκφρασης
- Ανάπτυξη της προσοχής και της ικανότητας συγκέντρωσης και οργάνωσης
- Ανάπτυξη του συντονισμού και των κινητικών δεξιοτήτων
- Ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης και πρωτοβουλίας
- Δημιουργική έκφραση
- Συναισθηματική στήριξη
- Βελτίωση της ποιότητας της ζωής του ατόμου μέσα από τις εμπειρίες που αποκομίζει κατά τη διάρκεια της θεραπείας μαθαίνοντας να μοιράζεται, να εκφράζεται, να δίνει και να δέχεται.

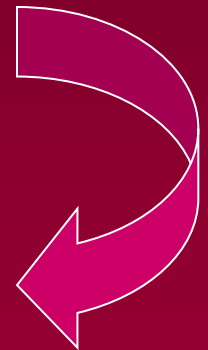
Τεχνικές

A) Δεκτική μουσικοθεραπεία

B) Ενεργητική μουσικοθεραπεία

Γ) Βιωματική μουσικοθεραπεία

Ατομικές / Ομαδικές

A) Δεκτική μουσικοθεραπεία

Σύνολο επιλεγμένων μελωδιών που οδηγούν σε:

- έκφραση σκέψεων
- έκφραση συναισθημάτων
- εμβάθυνση στα προβλήματα τους και κατανόηση μουσικών προτιμήσεων
- χρήση για χαλάρωση (π.χ σε επεμβάσεις)
- συνειδητοποίηση της ομάδας

B) Ενεργητική μουσικοθεραπεία

Ενεργή συμμετοχή παράγοντας μουσική:

- με την φωνή
- με το σώμα
- με διάφορα μουσικά όργανα ή
- με διάφορα αντικείμενα τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν σαν μουσικά όργανα από την στιγμή που διεγχειρόμενα είναι σε θέση να βγάλουν ήχο.

Γ) Βιωματική μουσικοθεραπεία

Το μουσικό στοιχείο υπάρχει σε οποιαδήποτε μορφή, σε οποιαδήποτε αναλογία και σε συνδυασμό με οποιαδήποτε άλλες μορφές έκφρασης,

- την κίνηση
- το χορό
- την εικαστική έκφραση
- το θέατρο κλπ.

Μέθοδοι των τεχνικών

A) Δεκτική μουσικοθεραπεία

- Μουσική και χαλάρωση, μουσική και διαλογισμός
- Ηχοθεραπεία
- Συμπεριφορικές μέθοδοι
- Μουσική και φαντασίωση εικόνων
- Δεκτική μουσικοθεραπεία GIM
- Ψυχομουσικά τεστ

B) Ενεργητική μουσικοθεραπεία

- Ψυχοπαιδαγωγικές μέθοδοι και μουσικοθεραπεία
- Σύνθεση
- Μουσικός αυτοσχεδιασμός

Γ) Βιωματική μουσικοθεραπεία

Μορφές μουσικών δραστηριοτήτων που εκτελούνται κατά τη διάρκεια της θεραπείας:

- η ακροαστική μνήμη
- η ρυθμική άσκηση και κίνηση
- το τραγούδι
- η μουσική εκτέλεση και
- οι δημιουργικές μουσικές εργασίες

Επίδραση οργάνων στη θεραπεία

Τα εξής όργανα ενδείκνυνται σε περιπτώσεις ατόμων όπως:

- Πιάνο → καταπιεσμένα, ανασφαλή άτομα
- Φλογέρα και άρπα → αγχωμένα, εσωστρεφή, αντικοινωνικά άτομα
- Ξυλόφωνο → συγκρατημένα άτομα με εσωτερική επιθετικότητα
- Βιολοντσέλο → απομονωμένα και αποτραβηγμένα άτομα
- Πνευστά → παιδιά με αυτισμό

Επίδραση λόγου-ομιλίας αυτιστικού παιδιού

Ακρόαση ήχων ➡ Δημιουργία ήχων

Ο ήχος και κατ' επέκταση η μουσική μπορεί να προκαλέσουν προφορική ή φωνητική αντίδραση. «Αρχή του λόγου»

Άλλωστε είναι έμφυτη η έλξη για συγκεκριμένες μελωδικές μορφές.

Βελτίωση φωνής και ομιλίας μέσω εξάσκησης για:

- καλύτερη αναπνοή
- μακρύ ήχο
- τροποποίηση φωνής
- βελτίωση άκαμπτου χροιάς

Μουσικός αυτοσχεδιασμός & αυτισμός

Κοινωνικο-συναισθηματικός τομέας

- Αίσθημα ευχαρίστησης και ασφάλειας
- Αύξηση συναισθηματικής αμοιβαιότητας
- Καλύτερο επίπεδο κοινωνικοποίησης

Επικοινωνιακός τομέας

- Αύξηση διάρκειας βλεμματικής επαφής
- Βελτίωση της ομιλούμενης γλώσσας
- Μείωση ηχολαλιών
- Συνειδητοποίηση του συμβολικού παιχνιδιού

Κινητικός – Ψυχοκινητικός τομέας

- Ανάπτυξη σωματογνωσίας και αμφιπλευρικότητας
- Βελτίωση χώρο-χρονικής αντίληψης και της μιμητικής ικανότητας
- Μερική μείωση ή ολική εξάλειψη των στερεοτυπιών

Περιστατικό

A) Ατομική μουσικοθεραπεία αποδοχής

Περιλαμβάνει 3 μουσικά αποσπάσματα. Το καθένα με τη σειρά οδηγεί σε :

1. εκτόνωση, έκρηξη
2. ψυχική αποκατάσταση
3. ηρεμία, χαλάρωση

B) Ενεργητική ατομική μουσικοθεραπεία

1. Ηχητικός διάλογος μεταξύ θεραπευτή και παιδιού χρησιμοποιώντας :
 - μουσικό όργανο
 - φωνητική έκφραση
2. Αυτοσχεδιασμός παιδιού με μουσικά όργανα

Περιστατικό

Γ) Βιωματική ατομική μουσικοθεραπεία

Οργάνωση σώματος μέσω της συγκρότησης

- της ακουστικής
- της οπτικής
- της απτικής αντίληψης
- του κινητικού ελέγχου αλλά
- και της χρήσης του χώρου.

Βιβλιογραφία

- Kessler-Κακουλίδη (2009) Η Μέθοδος «Ρυθμική Dalcroze»: Μία εναλλακτική πρόταση ανάμεσα στη Μουσικοπαιδαγωγική και τη Μουσικοθεραπεία.
- Πολυχρονιάδου, Λ. Π., (1989). Μουσική και Ψυχολογία – Εισαγωγή στη Μουσικοθεραπεία.
- Τσίρης Γ. (2005) Η Χρήση του Μουσικού Αυτοσχεδιασμού για την Ενίσχυση της Αλληλεπίδρασης σε Άτομα με Αυτισμό – μια μελέτη περίπτωσης. Αδημοσίευτη Διπλωματική Εργασία Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος
- Williams Donna (1993): Κανείς στο πουθενά. Αποσπερίτης
- Alvin, J., Warwick, Au. (1981-2nd ed. 1991). Music Therapy for the Autistic Children. Oxford University Press.
- Orff G. (1979) Musiktherapie bei Kindern. In: Rhythmus, Entspannung, Heilung Pfluger P.- M. (Hrsg.) Fellbach: Verlag Adolf Bonz GmbH

*Η ικανότητά μας να ανταποκρινόμαστε
στη μουσική είναι έμφυτη και δεν
αλλοιώνεται μέσα από την αρρώστια ή
την αναπηρία.*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!!!